

Zelené srdce uprostřed Evropy slaví 50 let

David Nebor / zdroj: Mladá fronta Dnes / 24.10.2020

Národní park Bavorský les funguje už půl století. Ročně ho navštíví 1,3 milionu lidí, pro něž chystá vylepšení za téměř 100 milionů korun.

BAVORSKÝ LES

Už v roce 1938 Němci plánovali svůj první národní park. Měl být u hranic s Československem, rezervaci chtěli vyhlásit v oblasti Bavorského lesa. Druhá světová válka ale vizi zhatila na desítky let.

Hotovo bylo až na začátku října 1970. Tehdy se na slavnostní otevření přišly podívat dva tisíce lidí. Nyní slaví "starší a menší bratr šumavského parku" padesátileté výročí od svého založení. Za půlstoletí se vyvinul do podoby, kdy přísně chrání velké přírodní území, zároveň však své krásy nechá poznávat návštěvníky. Ročně Bavorský les navštíví 1,3 milionu lidí.

Plánované oslavy museli Bavoři prozatím oželeť kvůli pandemii koronaviru. Přesto alespoň k malému připomenutí došlo v Neuschönau, kde promluvil bavorský ministr životního prostředí Thorsten Glauber. Oznamoval důležitou zprávu. Národní park se ještě rozroste a bude tak největším v Německu. "Je zeleným srdcem uprostřed Evropy. Jeho plocha se rozšíří o zhruba 600 hektarů. Celkově se rozroste na plochu 24 850 hektarů. Bude z toho mít prospěch příroda i místní obyvatelé," slíbil. Když park před padesáti lety vznikl, pokrýval přes 13 tisíc hektarů. Rozšíření se nyní dočkal přímo u hranic s Českem. Nová část se nachází v okolí obce Mauth a přiléhá k linii mezi hraničním přechodem Bučina a Knížecími Pláněmi. Asi nejzajímavějším místem je v této oblasti rašeliniště Finsterauer Filz.

V plánu mají navíc obří investice, do roku 2024 chtějí do dalšího rozvoje především návštěvnických atrakcí vložit v přepočtu necelých 100 milionů korun. Peníze půjdou třeba do bezbariérových zážitků nebo do Teufelsbachklause, tedy někdejší nádrže na splavování dřeva.

Zároveň na německé straně Šumavy neustále modernizují 350 kilometrů značených turistických tras a 200 kilometrů cyklostezek. "Protože do parku přichází stále více nových lidí, budeme je muset informovat, řídit a ukazovat jim cestu o to intenzivněji. Uspořádáme naše cesty tak, aby umožňovaly prožívat přírodu, ale zároveň nenarušovaly citlivé oblasti. To není snadný úkol, ale čelíme mu," zmínil svou vidinu v rozhovoru pro web národního parku jeho ředitel Franz Leibl. Stejně jako na Šumavě, i u sousedů si při koronavirové krizi našlo cestu do přírody velké množství lidí. Podle zástupce ředitele a vedoucího výzkumu Jörga Müllera je kritické období turistického tlaku minulostí. I letošní davy turistů byly pro Bavorský les ještě snesitelné.

"Lidé žijí koncentrovaní ve městech a právě takové prostředí může být v době pandemie velmi stresující. Rádi se proto uchylují na venkov. Posledních 50 let jsme pracovali na tom, aby byl národní park jakousi přírodní relaxační zónou," připomněl Müller další a současně důležitý význam rezervace.

Oboustranná inspirace

Ač je Bavorský les největším takto chráněným územím v Německu, proti Šumavě je rozlohou asi třetinový. Společně tvoří největší souvislé lesní území pod ochranou přírody ve střední Evropě. Mohlo by se zdát, že jsou obě strany pohoří stejné, jen je dělí hraniční čára. V krajině však lze vyzorovat jisté rozdíly.

Zatímco naše Šumava tvoří severní část pohoří a známe ji jako náhorní plošinu, Bavorský les má mnohem prudší svahy. Má tak i vyšší vrcholy, vládne jim Velký Roklan s 1453 metry. Velký Javor je ještě o tři metry vyšší, leží však již mimo park. Dále dominují Luzný nebo Velký Falkenstein. Na bavorské jižnější straně je i jiná skladba stromů, mnohem více se tu díky vyšším teplotám objevuje smíšený les s buky.

"Co nám naši sousedé v uvozovkách mohou závidět, jsou louky, bezlesí. Ty udržujeme třeba kvůli výskytu vzácných rostlin a jsou na ně vázaní i živočichové. Bavorský les má bývalé pastviny ve vrcholových partiích, takzvané Schachten," srovnává mluvčí Správy NP Šumava Jan Dvořák. Les

tvoří v bavorském národním parku 98 procent, tedy drtivou většinu území.

Oba parky můžeme porovnávat i co do přístupnosti turistům. Zhruba polovina Bayerischer Waldu je přístupná výhradně po značených turistických stezkách, kvůli ochraně druhů. "V létě se pak na čtyři měsíce otevře jen několik dalších cest, které nejsou značené," upřesnil ředitel Franz Leibl v roce 2017 v rozhovoru pro MF DNES.

Naopak na Šumavě je volně neprostupných pouhých třináct procent území, na kterých mohou turisté pouze na označené cesty. Plán klidových území počítá s rozšířením na 15 procent. Naopak ale v Bavorsku je větší koncentrace turistických tras než na Šumavě, což neprostupnost kompenzuje.

Národní parky se v současnosti těší z dobrých vzájemných vztahů a bohaté spolupráce. "Nebylo tomu tak vždy. Za dob ředitelů Jana Stráského a Jiřího Mánka byly vztahy na bodě mrazu, protože se rozcházely oba pohledy na ochranu přírody a vizi národního parku. Nyní s ředitelem Pavlem Hubeným jsou vztahy obou stran nejen profesní, ale i přátelské," těší mluvčího Dvořáka.

Obě strany pohoří dlouho dělily dráty. Nyní už je hranice přes 30 let volně prostupná a to platí i pro zvířata, která lidské hranice neznají. I proto správci parků spolupracují při sledování vzácných a chráněných živočichů, jako je tetřev hlušec, rys ostrovid nebo vlk. Společně také pracují na projektu obnovy mokřadů a rašelinišť, společné pochůzky podnikají i čeští a němečtí strážci.

V čem se nyní pohledy scházejí, je otázka bezzásahovosti. Bavorský les opakuje své motto "nechat přírodu být přírodou". Nyní na zhruba 72 procentech území lidská ruka nijak nezasahuje. Do roku 2027 má být bezzásahových 75 procent plochy. Přírodní zóna na Šumavě je nyní sice jen na zhruba čtvrtině rozlohy, i její vedení má však v plánu ji rozšiřovat. V roce 2035 by měla zabírat asi polovinu parku.

"Vzájemně se inspirujeme v mnohých věcech. Bavoři nám třeba vnukli nápad s návštěvnickými centry, která nyní máme v Kvildě a Srní. Naopak oni oceňují naši propracovanost v environmentální výchově," dodává Dvořák.

Krásy Bavorského lesa

Turisticky nejvyužívanějším hraničním přechodem do Bavorského lesa je Bučina. Dále jsou to hlavně Gsenget nad Prášily a Debrník u Železné Rudy. Za návštěvu v Bavorském lese určitě stojí dva pralesy. Třeba Hans-Watzlik-Hain je typický nejvyšší jedlí, která v Bavorském lese roste. V Mittelsteighütte jsou zase nádherné a obrovské buky, živé i mrtvé.

Určitě stojí za to udělat si výlet i na Malý a Velký Roklan a tím pádem i k Roklanskému jezeru, které je jedno z osmi ledovcových jezer pohoří. A kdo nevystoupal na Luzný, jako by nebyl v Bavorském lese. "Můj tajný tip je Malé Javorské jezero, další ledovcové, na kterém jsou plovoucí ostrůvky," radí Jan Dvořák.

Lákají i dvě návštěvnická centra, poblíž Neuschönau a Falkenstein u Ludwigsthalu. Obě nabízejí náhled do chráněného území. "Návštěvníci tam mohou prozkoumat budovu s expozicí. Navíc má každé centrum národního parku areál zvířecích výběhů, které umožňují vidět původní zvířecí svět Bavorského lesa," zvu správci. V areálu pod Luzným je navíc stezka korunami stromů.

Oblíbené jsou i Muzeum historie lesa St. Oswald, areál lesních her s přírodním brouzdalištěm ve Spiegelau nebo jelení obora Scheuereck. Území Bavorského lesa nabízí nespočet túr a cyklovýletů. Tipy naleznete i na webu parku nationalparkbayerischer-wald.bayern.de. Má i sekci pro české návštěvníky.